

Sprawozdania z zebrań P. Z. E. 1927 r.

[Comptes rendus des séances de la Soc. Pol. des Ent. du 1927].

VI. 3. października.

Dr. Strawiński — *Picromerus bidens* L., morfologia i biologia z uwzględnieniem znaczenia gospodarczego (streścił sekretarz);Trella — Chrząszcze Przemysła i okolicy; uzupełnienia do wykazów grup: *Diversicornia* i *Heteromera* (odcz. sekretarz);Dr. Kuntze — Wszolinka trutniarka (*Braula coeca* Nitzsch.); demonstracja okazu z Sepnicy (pow. Dębica) darowanego do zbiorów Muzeum im. Dzieduszyckich;Xiężopolski — Tabela porównawcza geograficznego rozmieszczenia luskoskrzydłych (*Macrolepidoptera*) kresów wschodnich i ziem sąsiednich (ref. dr. Świątkiewicz).

VII. 7 listopada.

Prof. Łomnicki — Owady w O. G. Rzeczyńskiego Historia naturalis curiosa etc.;

Prof. Hirschler — O składnikach plasmatycznych spermatydy pluskwiaka *Palomena viridissima* Poda (odcz. prof. Łomnicki);Prof. Kozikowski — *Barbitistes constrictus* Br. jako nowy szkodnik sosny;

Kinel & Noskiewicz — Stosunki zoogeograficzne w płd-wsch. Polsce na podstawie fauny owadów (ref. Noskiewicz);

Dr. Jacewski — Nowy dla fauny polskiej gatunek wioślaka (odcz. sekretarz);

Nowicki — O rodzajach *Ophioneurus* Ratzb. i *Lathromerella* Gir. (*Chalcididae*; ref. Noskiewicz).

VIII. 5 grudnia.

Prof. Łomnicki — Uwagi o rozpuczach (*Liparus* Ol.) polskich i Fauna mrówek Tatr;Prof. Sitowski — *Pimplinae* i *Braconidae* jako pasorzyty przezierników (*Sesiidae*);Prof. Niezabitowski — *Bracon mokrzeckii* n. sp.;Dr. Ruszkowski — Z biologii *Bracon mokrzeckii* Niezab. (3 ostatnie ref. Noskiewicz);

Dr. Kuntze — Nowe dla Polski i rzadsze chrząszcze.

Referaty (Bibliographie).

- Z. Mokrzecki.** Strzygonia choinówka (*Panolis flammea* Schiff.).
 Monografia leśno-entomologiczna. Warszawa 1928. 8°. Str. 131.
 Wydawnictwa Związku Zawodowego Leśników w Rzeczp. Polskiej.

Po części ogólnej opisuje autor biologię Strzygoni choinówki, niektóre ważniejsze inwazje, czynniki, wpływające na rozwój strzygoni, zer gąsienic, regenerację drzew i prognozę na przyszłość oraz środki zwalczania i profilaktykę.

Dokładniej zajmuje się następnie autor wystąpieniem Strzygoni choinówki w Polsce, jej rozmieszczeniem geograficznym, pojawami dawniejszemi i ostatnią klęską, spowodowaną przez tego szkodnika w lasach polskich w latach 1922 do 1924. W r. 1924 opadła Strzygonia tylko w lasach państwowych dyrekcji poznańskiej, bydgoskiej, toruńskiej, warszawskiej, siedleckiej i wileńskiej około 141.000 ha lasów, z których wyciąć trzeba było około 60.000 ha dzięki żerowaniu jej gąsienic, a około 40.000 ha dzięki wtórnym szkodnikom, jak korniki z rodzaju Cetyńca (*Myelophilus piniperda* L. i *M. minor* Hrtg.). Obszar lasów prywatnych zniszczonych tą klęską nie da się ustalić, lecz biorąc za podstawę stosunek lasów państwowych do prywatnych, przyjąć można, że opadniętych lasów prywatnych mogło być co najmniej 200.000 ha, a zniszczonych 100.000 ha.

Ubocznie autor wspomina tylko o tem, że w tych samych latach Strzygonia wystąpiła klęskowo także w Niemczech na znacznie większym obszarze, przekraczającym z pewnością 500.000 ha.

Człowiek w tej walce ze szkodnikiem okazał się bezsilnym, a klęskę zlikwidował w lipcu 1924 r. w przeciągu 14 dni grzyb-owadomerek: *Empusa aulicae*.

Właściwym powodem klęski tej były błędy popełnione w gospodarstwie lasowym, które hodowało jednowiekowe i jednogatunkowe (sosnowe) drzewostany na wielkich powierzchniach, odstępując od praw przyrody, która produkuje zawsze znacznie odporniejsze różnowiekowe i różnogatunkowe lasy. Dla tego też autor nawołuje do powrotu do natury w gospodarstwie lasowym.

A. Kozikowski.

Hirschler J. Appareil de Golgi-vacuome au cours de la spermatogénèse chez *Macrothylacia rubi* L. C. r. d. séance. d. la société de biologie T. XCVIII.

W kilku stadjach spermatogenezy wykazuje autor substancję, barwiącą się in vivo czerwienią neutralną w postaci skupienia drobnych granul (Golgi-vacuome). Bezbarwne ciało ukryte wśród granul, zarówno w spermatocytach, jak i w podziałach identyfikuje autor z akrosomem spermatyd.

G.

Hirschler J. Relations topographiques entre l'appareil de Golgi et le vacuome au cours de la spermatogénèse chez *Phalera bucephala* L. et *Dasychira selenitica* Esp. Ibid.

Wyróżniając przy pomocy barwień witalnych 2 składniki protoplasmatyczne (vacuome i elementy aparatu Golgi'ego) na podstawie różnej ich topografji, dochodzi autor do wniosku, że są to elementy odmienne, jakkolwiek nie należy wykluczać możliwości istnienia między

niemi pewnego związku genetycznego w stadiach rozwojowych zwierzęcia. G.

Hirschler J. Studien ü. d. Plasmakomponenten an vital gefärbten männlichen Geschlechtszellen einiger Tierarten. Zeitschr. f. Zellforsch. u. mikr. Anat. B. 7. 1928.

Porównując składniki protoplasmacyjne w spermatydach dwóch kręgowców (*Triton cristatus* i *Lacerta viridis*) i dwóch owadów (*Palomena viridissima* i *Tenebrio molitor*) i opierając się na podobieństwie zarówno morfologicznem jak i topograficznem, optycznem i chemicznem uznaje autor za równoważne zarówno ciała skorupowe (Schalengebilde) jak i kulę barwiącą się na ogół czerwonią witalną i pozostającą w ścisłym topograficznym związku z ciałem skorupowem. Co do równoważności drobnych granул, barwiących się czerwonią neutralną ze względu na ich różną topografię, nie wypowiada się autor stanowczo. Zestawiając powyższe obrazy z obrazami Boveny, utożsamia autor ciało skorupowe z aparatem Golgi'ego, kulę zaś z akrosomem. Na końcu swej pracy przedstawia autor w spermatocytach *Macrothylacia rubi*, *Tenebrio molitor* i erytrocytach *Lacerta viridis* szereg zmian, zachodzących w ciałach barwiących się czerwonią neutralną, zależnie od czasu obserwacji. G.

I. Monné. Untersuchungen zur Genetik der Raupenzeichnung des Schwammspinners. (*Lymantria dispar* L.) — Bullet. de l'Académ. Pol. des sc. et des lettr. Cl. des scienc. math. nat. Série B. 1927.

Uzupełnienie badań genetycznych nad gąsienicą Brudnicy nieparki (*Lymantria dispar* L.) z czarnym grzbietem (Kosmos 1925. — referat: Pol. Pismo Entom. IV str. 223); zupełna dominacja nad ubarwieniem typowem i zakrywanie plam tułowiowych. R. K.

K. Simm. Die Rosenzweigzikade (*Typhlocyba rosae* L.) Ein Beitrag zur Kenntnis der Jassiden. — Ibidem.

Autor podaje morfologię stadiów larwalnych i imago, oraz biologję, w której stwierdził zmianę rośliny pokarmowej: generacja wiosenna na róży, letnia na jabłoni. Podczas masowego pojawu tego gatunku w r. 1925 i 1926 w okolicy Cieszyna zwalczano go przez spryskiwanie róż 5% roztworem nikotyny z pomyślnym skutkiem. R. K.

F. Fejfer. Korniki (*Ipidae*) znalezione na ziemiach Ordynacji Zamojskiej. (*Ipidae* trouvés dans les propriétés du comté Zamojski). — Las Polski. VII. 7. — 1927.

Drugi, po 14 latach od poprzedniego opublikowany, spis korników ziem Ordynacji Zamojskiej, obejmujący 73 gat. i 3 „odmiany“. Z rzadszych podaje autor: *Phloeosinus thujae* Perr. *Polygraphus subopacus* Thoms., *Hylastes brunneus* Er. (jako var. od *cunicularius* Er.), *Hylurgops glabratus* Zett., *Crypturgus hispidulus* Thoms. *Pityogenes bistridentatus* Eichh. (jako var. od *quadridens* Hartig.), *Xylocleptes bispinus* Duft., *Xy-*

leborus Pfeili Ratz., *X. eurygraphus* Ratz., — *Ips erosus* Woll, okaz oznaczony przez Szewyrewa — szczegółowo opracowany przez S. Kélera (Pol. Pismo Entom. IV. 3), podany jest ponownie bez uwzględnienia odnośnych wyników Kélera.

R. K.

Inż. J. Karpiński. Z powodu notatki p. Fr. Fejfera: Korniki (*Ipidae*) znalezione na ziemiach Ordynacji Zamorskiej. Las Polski. VII. 9 — 1927.

Autor omawia powyżej streszczoną pracę F. Fejfera, poddając ostrej krytyce miejsce jej ogłoszenia, polską nomenklaturę oraz poglądy na minimalne znaczenie korników, jako szkodników leśnych. Broni zakwestjonowanej przez F. Fejfera samodzielności gatunkowej *Polygraphus subopacus* Thoms., poddaje natomiast w wątpliwość samodzielność gatunkową *Ips fejeri* Kéler.

R. K.

A. Chrzanowski. Pewne dane z biologji niektórych Elateridae (*Agriotes obscurus* L.) i nowe metody ich zwalczania. — Doświadczalnictwo Rolnicze T. III. — 1927.

Autor opisuje dokładnie morfologję i biologję wszystkich stadjów gatunku *Agriotes obscurus* L., przyczem stwierdził czteroletnie trwanie rozwoju. Jednym z czynników sprzyjających masowemu rozmnożeniu się tego sprężyka jest ugorowanie i uprawa koniczyny, a jako środki zwalczania podaje autor rozsiewanie zatrutego ziarna oraz głęboką orkę. Jako pasorzyty larw sprężyków występują robaki z rodzaju *Gordius* oraz bliżej nieoznaczony gatunek Błonkówek z podrodziny *Ophioninae*.

R. K.

St. Minkiewicz. Studja nad miodówkę jabłoniową (*Psylla mali* Schmidb). Cz. II. Rozwój i biologja. [The apple sucker (*Psylla mali* Schmidb). Part. II. Development a. biology]. Pam. Państw. Inst. Nauk. Gosp. Wiejsk. w Puławach. T. VIII. Cz. A. 1927. Rozprawa Nr. 114. 5 tablic (2 kol.).

W 17 rozdziałach tej części kreśli autor wyczerpująco rozwój pozarodkowy miodówki oraz jej biologję wszechstronną; znajomość tych zjawisk pozwoli zastosować racjonalne sposoby zwalczania szkodnika.

K.

M. Znamierowska-Prüfferowa. Materiały do znajomości ważek północno-wschodniej Polski. [Materialien zur Kenntnis d. Odonatenfauna des nordöstlichen Polens]. Prace Tow. Prz. Nauk w Wilnie. W. n. mat. przyr. Tom. III. Pr. Zakł. Zool. Un. St. Bat. (Travaux de la Soc. des Sc. et des Lettres de Vilno. Tr. de l'Inst. de Zool. de l'Univers. de Vilno). Nr. 10. 1927.

36 gatunków ważek z dalszych okolic Wilna; razem z poprzednio (w r. 1924) ogłoszonymi ilości znanych gatunków z ziemi Wileńskiej podniosła się do 40; dzięki temu fauna ważek tej części kraju jest prawie kompletnie znana.

K.

J. Prüffer. Przyczynek do znajomości motyli płn.-wsch. Polski. [Beitrag zur Kenntnis d. Lepidopterenfauna d. nordöstl. Polens]. Ibid. Nr. 11.

Jest to pierwszy, obszerniejszy spis motyli t. zw. większych z Więleszczyzny; obejmuje 375 gatunków wyłącznie z materiału przereobionego przez autora a pomieszczonego w Muzeum Zakładu Zoolog. U. S. B. Ma wartość nie tylko czysto „regestracyjną” jako „surowy materiał” ale wypełnia z pewnością lukę w wiadomościach zoogeograficznych o naszym kraju. K.

J. Prüffer. Badania nad unerwieniem i narządami zmysłowymi rożków i skrzydeł u *Saturnia pyri* L. w związku ze zjawiskiem wabienia samców przez samice. [On sense organs and the innervation of the antennae and the wings of *S. pyri* L. and their relations to the phenomenon of the luring of males by females]. Ibid. Nr. 8.

Badania przeprowadził autor na 3 gatunkach: *Eudia spini* L., *E. pavonia* L. i *Saturnia pyri* L. przy pomocy specjalnych metod barwienia układu nerwowego błękitem metylenowym i białą rongalitu; prócz tego posługiwał się skrawkami. W ten sposób uzyskał autor dokładny obraz budowy i rozmieszczenia narządów zmysłowych oraz unerwienia rożków i skrzydeł w różnych stadiach rozwoju, począwszy od wczesnej poczwarki, gdy zawiązek rożka jest jeszcze jednolitym, nieczłonkowanym woreczkiem. Na rożkach dadzą się wyróżnić 4 typy narządów zmysł. t. zw. *sensilla*, z których 2 (*trichodea* i *coeloconica*) są liczniejsze u ♂♂ niż u ♀♀ w związku z dymorfizmem płciowym w budowie rożków; te drugie uchodzą za narządy węchu. Na skrzydłach rozwinięte są t. zw. kopułki zmysłowe czyli pory w skupieniach u nasady skrzydeł jakoteż rozrzucone na żyłkach, w związku z czem są wykształcone wzdłuż żyłek nerwy czuciowe. Ilość tych narządów zmysłowych jest u obu płci jednakowa; nie odgrywają one zatem roli w zjawiskach wabienia samców przez samice. Rola ta przypadać może tylko narządom zmysłowym rożków podobnie zresztą, jak to autor już dawniej doświadczalnie wykazał na przedstawicielach rodziny *Lymantriidae*. K.

Dr. T. Jaczewski. Wioślaki (*Corixidae*) argentyńskie zebrane przez p. A. C. Jensen-Haarup'a. [Argentinian *Corixidae* collected by Mr. A. C. Jensen-Haarup]. Pl. VII—IX. Prace Zool. P. P. Muz. Przyr. (Ann. Zool. Mus. Pol. Hist. Nat.). T. VI. zesz. 3. Warszawa. 1927.

W materiale duńskiego entomologa wyróżnił autor 3 gatunki, z tego 2 nowe, dokładnie opisane i ilustrowane na 3 tablicach; bliżej omówiony rodzaj *Trichocorixa* (Kirkaldy, 1908). K.

Dr. T. Jaczewski. A brief note on the morphology and systematic position of *Ectemnostega quadrata* (Sign.) (*Heteroptera*, *Corixidae*). Entom. Tidskrift. 1927.

Rozszerzony opis pow. Wioślaka z Ziemi Ognistej na podstawie 3 okazów ze zbiorów szwedzkiej wyprawy antarktycznej, poddanych odpowiednim dyssekcjom. K.

R. Scholz. 7. Beitrag zur Kenntnis und Verbreitung paläarktischer Dytisciden (Col). Coleopt. Centralbl. 2. Bd. H. 3/4. Berlin.

W rewizji europejskich gatunków 3 rodzai (*Rhantus*, *Nartus* i *Melanodytes*) pomieszczony opis nowego gatunku: *Rh. incognitus* z Prus Królewskich (Westpreussen); jeden kotyp (♀) w zbiorach Muzeum im. Dzieduszyckich. W dalszym ciągu wzmianka o występowaniu *Ilybius similis* Thoms. w okolicy Warszawy. K.

A. d'Orchymont. Über zwei neue diluviale Helophoren-Arten. Mit 3 Abb. im Text. 100—104. Sitzungsber. u. Abhandl. d. naturwiss. Gesellsch. ISIS in Dresden. Jhrg. 1926 (Dresden 1927).

Jednym z nich jest *H. (Gephelophorus) † Łomnickii* n. sp. nazwany na cześć kustosa Muzeum im. Dzieduszyckich prof. J. Łomnickiego; nowo wyróżniony składnik dobrze znanej fauny dyluwialnej łu ozokerytowego Borysławia. Gatunek ten najbliżej spokrewniony z żyjącym dziś w północnej Europie i Azji *H. fennicus* Payk. Typ na razie w zbiorze autora. K.

Nadesłane.

Poprawki do Międzynarodowych Prawideł Nomenklatury Zoologicznej.

Międzynarodowy Kongres Zoologiczny, który się odbył w Budapeszcie, na Węgrzech, w dn. 4—9 września 1927 roku, przyjął zgodnie z jednomyślnym wnioskiem Międzynarodowej Komisji Nomenklatury Zoologicznej, bardzo ważną poprawkę do Art. 25 (prawo pierwszeństwa), zgodnie z którą artykuł ten otrzymuje brzmienie następujące (kursywa oznacza poprawkę, pismo zwykle brzmienie dawne):

Artykuł 25. — Prawomocną nazwą rodzaju lub gatunku może być jedynie ta nazwa, którą został on najwcześniej oznaczony, pod warunkiem:

a) że (do dn. 1 stycznia 1931 r.) nazwa ta została ogłoszoną drukiem z dołączeniem bądź to wskazówki, bądź określenia, bądź opisu; oraz

b) że autor stosował zasady nomenklatury binarnej.

c) Jednak żadna nazwa rodzajowa lub gatunkowa, ogłoszona drukiem po 31 grudnia 1930 r., nie będzie ważną (a tem samem nie będzie